

MBU-16080002040301

Seat No. _____

M. Com. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May - 2018

Advance Cost & Management Accounting

Time : Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ નાઈસ ફીટ તૈયાર કપડા બનાવે છે. જેમાં સિલાઈ વિભાગ અને કર્ટીંગ વિભાગ ૨૦ ઉત્પાદન મેનેજરને રીપોર્ટ કરે છે. તે એન્જીનિયરીંગ મેનેજર સાથે મેન્યુફેક્ચરીંગ ડાયરેક્ટરને રિપોર્ટ કરે છે. વેચાણ મેનેજર, પબ્લીસીટી મેનેજર અને ક્રેડીટ મેનેજર માર્કેટીંગ ડાયરેક્ટરને રીપોર્ટ કરે છે. જે મેન્યુફેક્ચરીંગ ડાયરેક્ટર સાથે મેનેજીંગ ડાયરેક્ટરને રીપોર્ટ કરે છે. એકાઉન્ટ વિભાગમાંથી વર્ષ ૨૦૦૦ના છેલ્લા ક્વાટરની વિગતો નીચે મુજબ છે :

વિગત	બજેટડ રૂ.	ખરેખર રૂ.
ઘાલખાધ નુક્સાન (Bad debts losses)	૫,૦૦૦	૩,૦૦૦
કાપડનો વપરાશ	૩૧,૦૦૦	૩૬,૦૦૦
જાહેરાત	૪,૦૦૦	૪,૦૦૦
ઓડીટ ફી	૭,૫૦૦	૭,૫૦૦
ક્રેડીટ રીપોર્ટ	૧,૨૦૦	૧,૦૫૦
SR મુસાફરી ખર્ચ	૮,૦૦૦	૧૦,૨૦૦
વેચાણ કમીશન	૭,૦૦૦	૭,૦૦૦
કર્ટીંગ મજૂરી	૬,૦૦૦	૬,૬૦૦
દોરા	૫૦૦	૪૫૦
સિલાઈ મજૂરી	૧૭,૦૦૦	૧૮,૪૦૦
ક્રેડીટ ડિપાર્ટમેન્ટ પગાર	૮,૦૦૦	૮,૦૦૦
કર્ટીંગ યુટીલીટી	૮૦૦	૭૦૦
સિલાઈ યુટીલીટી	૮૦૦	૮૫૦
માર્કેટીંગ ડાયરેક્ટર પગાર-ખર્ચ	૨૦,૦૦૦	૨૧,૪૦૦
ઉત્પાદન એન્જીનિયરીંગ ખર્ચ	૧૩,૦૦૦	૧૨,૨૦૦
વેચાણ સંચાલન ઓફિસ ખર્ચ	૧૬,૦૦૦	૧૫,૭૦૦
ઉત્પાદન મેનેજર ઓફિસ ખર્ચ	૧૮,૦૦૦	૧૭,૦૦૦
મેન્યુફેક્ચરીંગ ડાયરેક્ટર પગાર અને વહીવટી ખર્ચ	૨૧,૦૦૦	૨૦,૧૦૦

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી માર્કેટીંગ અને મેન્યુફેક્ચરીંગ તથા ઉત્પાદન મેનેજરને લગતા રિપોર્ટ તૈયાર કરો.

અથવા

૧ MAP લિમિટેડ મે-૨૦૦૦ની વિગત આપે છે :

૨૦

વિગત	અંદાજીત રૂ.	ખરેખર રૂ.
માલસામાન	૪,૦૦,૦૦૦	૫,૧૦,૦૦૦
મજૂરી	૨,૫૦,૦૦૦	૩,૨૫,૦૦૦
રીપેર (૧ લાખ રૂ. સ્થિર)	૨,૦૦,૦૦૦	૨,૨૦,૦૦૦
સુપરવિઝન (ચલિત)	૭૫,૦૦૦	૮૫,૦૦૦
કારખાના ભાડું (સ્થિર)	૫૦,૦૦૦	૫૦,૦૦૦
ઘસારો (સ્થિર)	૧,૦૦,૦૦૦	૧,૦૦,૦૦૦
ટુલ્સ (ચલિત)	૨૫,૦૦૦	૩૦,૦૦૦
પાવર (ચલિત)	૧,૫૦,૦૦૦	૧,૮૦,૦૦૦
વહીવટી ખર્ચ સ્થિર	૨,૫૦,૦૦૦	૨,૬૫,૦૦૦

વિભાગમાં ૫૦ મશીન છે. મે-૨૦૦૦ દરમિયાન અંદાજીત અને ખરેખર ઉત્પાદન ૧૦,૦૦૦ અને ૧૨,૫૦૦ એકમોનું અનુક્રમે કરેલ છે.

જો કંપની વિભાગ બંધ કરે તો તેને બહારથી સેવા લેવી પડે જેમાં એક યુનિટદીઠ રૂ. ૧૫૦ ચૂકવવા પડે તેમ છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી પડતર કેન્દ્ર, નફા કેન્દ્ર અને જવાબદારી કેન્દ્રનો રીપોર્ટ બનાવો.

૨ AP લિમિટેડની પ્રક્રિયા-૩ને લગતી વિગત નીચે મુજબ છે. જેને ધ્યાનમાં લઈ જરૂરી ખાતાઓ બનાવો.

૨૦

શરૂનો સ્ટોક પ્રક્રિયા-૩માં ૧,૬૦૦ યુનિટની પડતર રૂ. ૨૦,૬૦૦

પ્રક્રિયા-૨માંથી લાવ્યા યુનિટ ૪૨,૪૦૦ તેની પડતર રૂ. ૩,૨૯,૨૦૦

પ્રક્રિયા-૪માં લઈ ગયા યુનિટ ૩૮,૪૦૦

આખરનો સ્ટોક પ્રક્રિયા-૩માં ૪,૦૦૦ યુનિટ

ભંગારના ૧,૬૦૦ યુનિટ

પ્રક્રિયા-૩માં દાખલ કરેલ માલસામાન રૂ. ૧,૫૮,૦૮૦, મજૂરી રૂ. ૭૮,૦૮૦,

પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. ૩૯,૦૪૦

૫% ઉત્પાદનના સામાન્ય ઘટ તરીકે લેવાના છે.

ભંગારના એકમોની વેચાણ કિંમત રૂ. ૩ એકમદીઠ મળે છે.

કામ પૂર્ણતાની ટકાવારી

વિગત	શરૂનો સ્ટોક	આખર સ્ટોક	ભંગાર
માલસામાન	૮૦%	૭૦%	૧૦૦%
મજૂરી	૬૦%	૫૦%	૭૦%
પરોક્ષ ખર્ચ	૬૦%	૫૦%	૭૦%

અથવા

૨ AM કંપનીની વિગત પ્રક્રિયા-૩ને લગતી આપેલ છે. તેને ધ્યાનમાં લઈ જરૂરી ૨૦ ખાતાઓ બનાવો.

શરૂનો સ્ટોક પ્રક્રિયા-૩માં ૧,૦૦૦ યુનિટ અને પડતર રૂ. ૧૪,૪૦૦
 પ્રક્રિયા-૨માંથી લાવ્યા ૪૨,૬૦૦ યુનિટ રૂ. ૩,૩૦,૮૦૦ લેખે
 પ્રક્રિયા-૪માં લઈ ગયા યુનિટ ૩૭,૮૦૦
 આખર સ્ટોક પ્રક્રિયા-૩માં ૩,૬૦૦ એકમ
 ભંગારના યુનિટ ૨,૨૦૦
 પ્રક્રિયા-૩માં દાખલ કરેલ માલસામાન રૂ. ૧,૬૦,૭૨૦, મજૂરી રૂ. ૭૯,૨૪૦,
 પરીક્ષ ખર્ચ રૂ. ૩૯,૬૨૦, સામાન્ય ઘટ ૫% ઉત્પાદનના થયેલ
 ભંગારની વેચાણ કિંમત રૂ. ૩ એકમદીઠ છે.
 કામ પૂર્ણતાની ટકાવારી

વિગત	શરૂ સ્ટોક	આખર સ્ટોક	ભંગાર
માલસામાન	૭૦%	૮૦%	૧૦૦%
મજૂરી	૫૦%	૬૦%	૮૦%
પરીક્ષ ખર્ચ	૫૦%	૬૦%	૮૦%

૩ વર્ષ ૩૧-૩-૧૯૯૯ દરમ્યાનનું અંદાજિત પરિણામ AS કંપની દ્વારા આપવામાં ૧૫ આવેલ છે. જે વર્ષ ૩૧-૩-૨૦૦૦નું બજેટ બનાવવા માટે -

(૧) ૩૧-૩-૧૯૯૯ની પૂરા થતા વર્ષની વિગત

માલસામાન રૂ. ૧૬ એકમદીઠ, મજૂરી રૂ. ૪૦ એકમદીઠ, ચલિત પરીક્ષ ખર્ચ
 રૂ. ૧૨ એકમદીઠ, એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. ૧૨૫, વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચ
 રૂ. ૬,૭૫,૦૦૦, વેચાણ વાર્ષિક રૂ. ૨૫,૦૦,૦૦૦.

(૨) ૩૧-૩-૨૦૦૦ના વર્ષ (પૂરા થતા) માટે અંદાજ કરેલ છે જેમાં માલસામાનની
 કિંમત અને ચલિત પરીક્ષ ખર્ચમાં અનુક્રમે ૧૦%નો અને ૫%નો વધારો થશે.
 ધંધાનું પુનઃઆયોજનને કારણે મજૂરીની કાર્યક્ષમતામાં ૧૨%નો વધારો થશે.
 પરંતુ મજૂરી દરમાં ૫%નો વધારો થશે. સ્થિર ખર્ચમાં રૂ. ૧,૨૫,૦૦૦નો
 વધારો રહેશે.

(૩) ટેકનીકલ ડાયરેક્ટર ૧૯૯૯-૨૦૦૦ વર્ષમાં પણ ૧૯૯૮-૯૯ વર્ષ દરમ્યાન
 થયેલ આઉટપુટ મેળવવા માંગે છે. આ ઉપરાંત નફાનું લેવલ પણ ગયા વર્ષ
 જેટલું રહે તેવું સૂચવે છે. જે માટે તેઓ યોગ્ય કિંમત વધારવાની દરખાસ્ત
 આપે છે.

(૪) માર્કેટીંગ ડાયરેક્ટર જણાવે છે કે માર્કેટમાં ભાવવધારો શક્ય નથી. બીજી
 બાજુ તે દરખાસ્ત કરે છે કે જાહેરાતના ખર્ચમાં વધારો વેચાણમાં વધારો કરી
 શકે છે જે નીચે મુજબ છે :

જાહેરાત ખર્ચ રૂ.	૮૦,૦૦૦	૧,૯૪,૦૦૦	૩,૨૦,૦૦૦	૪,૬૦,૦૦૦
વેચાણના વધારાના એકમો	૨,૦૦૦	૪,૦૦૦	૬,૦૦૦	૮,૦૦૦

- (પ) તૈયાર કરો : (૧) ૧૯૯૮-૯૯ના વર્ષનું આવક પત્રક. (૨) કિંમત અને નફો ટેક્નીકલ ડાયરેક્ટર મુજબ (૩) જાહેરાત ખર્ચની અસર અને માર્કેટીંગ ડાયરેક્ટર મુજબ નફો (૪) નફાકારક પત્રક અંદાજીત વર્ષનું.

અથવા

- ૩ (અ) MP લિમિટેડ નીચે મુજબ વિગત આપે છે : ૮

વિગત	રૂ. એકમદીઠ
માલસામાન	૧૧.૨૦
મજૂરી	૩
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	૦.૮૦
સ્થિર કારખાના ખર્ચ	૬,૬૦,૦૦૦ વાર્ષિક
સ્થિર વેચાણ અને વહીવટી ખર્ચ	૩,૬૦,૦૦૦ વાર્ષિક
વાર્ષિક વેચાણ	૪,૦૦,૦૦૦ યુનિટ
મૂડી રોકાણ સ્થિર મિલકતમાં	રૂ. ૯,૦૦,૦૦૦
મૂડી રોકાણ ચાલુ મિલકતમાં	૫૦% વેચાણના

વેચાણ કિંમત નક્કી કરો : ૨૦% વળતર મેળવવા રોકાણ પર

- (બ) APM લિમિટેડ ૧,૦૦,૦૦૦ યુનિટનું બજેટ તૈયાર કરે છે જેમાં એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ રૂ. ૧૦, સ્થિર ખર્ચ રૂ. ૬,૦૦,૦૦૦ છે. ૭

ઉપરોક્ત બાબત માટે નાણાકીય ડાયરેક્ટર પડતર વત્તાની કિંમત નીતિ અપનાવવા માંગે છે. જેમાં નફાનો દર ૨૫% રહેશે.

જ્યારે માર્કેટીંગ ડાયરેક્ટર going rateનો સિદ્ધાંત અનુસરે છે. જેમાં

વેચાણ કિંમત એકમદીઠ	૧૮	૨૦	૨૨	૨૪	૨૬
માંગના એકમ	૮૪,૦૦૦	૭૬,૦૦૦	૭૦,૦૦૦	૬૪,૦૦૦	૫૪,૦૦૦

ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાનમાં લઈ કયો અભિગમ અપનાવવો જોઈએ - સમજાવો.

- ૪ નોંધ લખો :

- (અ) પડતર સંચાલનના ચાર પીલર ૭

અથવા

- (અ) તફાવત લખો પડતર ઓડિટ અને સંચાલકીય ઓડિટ ૭

- (બ) માલસામાન અને મજૂરી ઉત્પાદકતા. ૮

અથવા

- (બ) કુલ ઉત્પાદકતા અને વેલ્યુએડેડ ઉત્પાદકતા. ૮

ENGLISH VERSION

- 1 Nice Fit manufactures readymade garments, the data for its as below : 20

The sewing department and the cutting department report to the production manager who along with engineering manager reports to the director manufacturing. The sales manager, publicity manger and the credit manger report to the director marketing who along with director manufacturing report to the managing director of the company.

The accounts department reports the following for the last quarter of 2000:

Particulars	Budgeted	Actual
	Rs.	Rs.
Bad debt losses	5,000	3,000
Cloth used	31,000	36,000
Advertising	4,000	4,000
Audit fee	7,500	7,500
Credit reports	1,200	1,050
SR Traveling expenses	9,000	10,200
Sales commission	7,000	7,000
Cutting labour	6,000	6,600
Thread	500	450
Sewing labour	17,000	18,400
Credit dept-salaries	8,000	8,000
Cutting utilities	800	700
Sewing utilities	900	950
Director marketing		
salaries and expenses	20,000	21,400
Production engineering expenses	13,000	12,200
Sales management office expenses	16,000	15,700
Production manager office expenses	18,000	17,000
Director mfg. Salaries and		
administration expenses	21,000	20,100

Prepare the responsibility accounting reports for the director-marketing, manufacturing and production manager

OR

1 MAP Limited provides the data for May- 2000

20

Particulars	Budgeted (Rs.)	Actual (Rs.)
Material	4,00,000	5,10,000
Labour	2,50,000	3,25,000
Repairs (one lakh fixed)	2,00,000	2,20,000
Supervision (variable)	75,000	95,000
Factory rent (fixed)	50,000	50,000
Depreciation (fixed)	1,00,000	1,00,000
Tools (variables)	25,000	30,000
Power (variables)	1,50,000	1,80,000
Administration (fixed)	2,50,000	2,65,000

The department has 50 identical machines. During May 2000 the budget and actual production of the department are 10,000 units and 12,500 units respectively. If the department was closed and the machine production service hired the cost will Rs. 150 per unit.

Prepare report of cost centre, profit centre and responsibility centre.

2 Details of AP Company Limited for the process III is as under. Calculate required all the accounts.

20

Opening stock in process III 1,600 units at Rs. 20,600

Transfer from process II 42,400 units at Rs. 3,29,200

Transfer to process IV 38,400 units

Closing stock of process III 4,000 units , unit scrapped 1,600

Direct material add in process III Rs. 1,58,080, wages

Rs. 78,080, overhead Rs. 39,040 Normal loss in process was

5% of production. Scrap sold at Rs. 3 per unit.

Degree of completion

Detail	Opening stock	Closing stock	scrap
Material	80%	70%	100%
Labour	60%	50%	70%
Overhead	60%	50%	70%

OR

- 2 Details of AM Company Limited for the process III is as under. Calculate required all the accounts. 20

Opening stock in process III 1,000 units at Rs. 14400

Transfer from process II 42,600 units at Rs. 3,30,800

Transfer to process IV 37,800 units.

Closing stock of process III 3,600 units, unit scrapped 2,200

Direct material add in process III Rs. 1,60,720,

Wages Rs.79,240, overhead Rs. 39,620

Normal loss in process was 5% of production. Scrap sold at Rs. 3 per unit.

Degree of completion

Detail	Opening stock	Closing stock	Scrap
Material	70%	80%	100%
Labour	50%	60%	80%
Overhead	50%	60%	80%

- 3 AS Limited has proposed the following estimates of working result for the year ending 31 March, 1999. For the purpose of preparing the budget of the year ending 31 March 2000. 15

- (1) Details for year ending 31-3-1999

Direct material Rs. 16, per unit wages Rs. 40 per unit, variable overhead Rs. 12 per unit, selling price per unit Rs. 125, fixed cost Rs. 6,75,000 per annum, sales Rs. 25,00,000 per annum.

- (2) During the year ending 31/3/2000 it is estimated material price and variable overhead will go up by 10% and 5% respectively. As a result of reorganization overall labour efficiency will increase by 12% but the wage rate will go by 5%. Fixed cost also increased by Rs. 1,25,000.

- (3) The technical director states that the same level of output as obtained in 1998-99 should be maintained in 1999-2000 also and efforts should be made to maintain the same level of profit by suitable increasing the selling price.

- (4) The marketing director states that the market will not absorb any increase in the selling price. On the other hand he proposed for advertisement expenses and in that proportion will increase sales is as under.

Advertisement expenses Rs.	80,000	1,94,000	3,20,000	4,60,000
Additional units of sales	2,000	4,000	6,000	8,000

- (5) Calculate (1) Present Income Statement for the year 1998-99 (2) price and profit as per technical director (3) impact of advertisement and profit as per marketing director. (4) Profitability Statement for budgeted year.

OR

- 3 (a) MP Limited details as under : 8

Details	Rs. per unit
Material.....	11.20
Labour	3
Variable overhead	0.80
Fixed factory overhead	6,60,000 per annum
Fixed selling and administration overhead	3,60,000 per annum
Annual sales.....	4,00,000 units
Capital employed in fixed assets	Rs. 9,00,000
Capital employed in current assets	50% of sales

Determine selling price per unit to yield 20% return on capital employed.

- (b) APM Limited budgets to make 1,00,000 units of a product. The variable cost per unit is Rs. 10. Fixed costs are Rs. 6,00,000. The finance director suggest cost pulse pricing approach with 25% mark up. While marketing director suggested following going rate concept 7

Price per unit Rs.	18	20	22	24	26
Demand units :	84,000	76,000	70,000	64,000	54,000

Comment and calculate.

- 4 Write notes :
(a) Four Pillars of cost management 7

OR

- (a) Difference between cost audit and management audit 7
(b) Material and Labour Productivity accounting 8

OR

- (b) Total productivity and Value added productivity 8